

Az ige körül

Borsos Máté áhítata

„... A pokolig fogsz alászállni!” Lukács 10,15

z a kiragadott igeverstöredék emlékeztet valamire. Egy prédikációra 1741-ből, melynek címe: Bűnösök egy haragvó Isten kezében. Elmondta Jonathan Edwards. Idézek belőle: *„Isten úgy tart benneteket a pokol torka felett, mint ahogyan ti tartanátok egy pókot vagy más undorító férget a tűz felett. Ő utál benneteket és borzasztóan dühös rátok, az Ő haragja felétek olyan, mint az emésztő tűz. Úgy tekint rátok, mint akik semmi másra nem vagytok érdemesek, minthogy tűzre vessen benneteket. Tízezerszer undorítóbbak vagytok az Isten szemében, mint a legutálatosabb mérges kígyó saját szemeitekben.”*

Nem készülök karaktergyilkosságra Jonathan Edwardsszal szemben. Vítathatatlanul nagyhatalású prédikátor, filozófus, gondolkodó volt. A Nagy Ébredés vezéralakja Whitefielddel együtt. Ráadásul az idézett igehirdetés nyomán is több százan tértek meg. A hallgatóság közül többen kapaszkodtak a prédikáció alatt, nehogy megnyíljon a föld és lezuhanjanak a pokolba.

Sőt, úgy tűnik rímél Jézus gondolatvilágára, hiszen kökeményen marasztalja el a meg nem térő városokat. A pokolig fogsz alászállni, mondja Kapernaumnak. Ha a pokolra gondolok, valószínűleg több a kérdésem, mint a válaszom. De Jézus szavaiban azt látom, hogy komolyan veszi a pokol, a kárhozat kérdését, őszintén szembesíti vele az embereket, de nem részletezi a borzalmakat. Elmond egy-egy dolgot róla, felvillantja azokat, mint szimbólumokat, éppúgy, mint Isten országával kapcsolatban teszi. De nem ijesztget. Nem

kijeszteni akarja az embereket a pokolból, hanem kiszerezni őket onnan.

Otthont készít a menekülőnek, örökkévalót. Mégsem a kimenekülés van a fókuszban, hanem a hazatalálás. Nem a honnan az igazán fontos, hanem a hová. Nem a sötétség, hanem a világosság. Szeme a pokolra pillant, de tekintete az Atyán időz. Nem foglalkozik vele a kelleténél többet. A pokol a sötét éjszaka, amely kiemeli az Atyai házból eredő meleg fényességet. Az ítélet még súlyosabbá teszi Isten szeretetét. Kihangsúlyozza azt, fókuszban tartja, nem akarja, hogy kontextus nélkülinek, súlytalanak tartsuk ezt a szeretetet.

Ha nagy a baj, bármi megteszi fedezékül. Egy sziklahasadék, egy elhagyatott ház, egy fogadó. De Jézus nem ezeket kínálja fel. Ő haza akar vezetni. Elsősorban nem menedéket kínál, hanem otthont. Az otthon persze menedékül is szolgál, de nem ez a fő, ami elmondható róla. A vad illusztrációk, rémképek hatásosak lehetnek. Talán működnek is. Odajeszthetnek bennünket Istenhez a patás ördögök, a vasvilág, a jajkiáltások, az örökké emésztő lángok. Maga Jézus is azt mondja, hogy sírás, fogcsikorgatás van ott, kivettetés, sötétség. Mégsem ezek voltak a legmegdöbbentőbb illusztrációk Jézustól a poklot illetően.

„...A pokolig fogsz alászállni!” – mondja Kapernaumnak. *„Alászállt a poklokra...”* – mondjuk mi az apostoli hitvallásban, de nem Kapernaumot értjük alatta, hanem azt, aki Kapernaumnak jövendölt. Így fordította kegyelemmé, örömhírré az ítéletet. Jézus nem dobálózott az ítélettel, hanem magára vette.

„Az ember léte és cselekedetei Isten szívéig hatolnak.” Mondja Karl Barth. Egyrészt úgy, hogy Isten nem marad közömbös az ember léte és cselekedetei iránt, másrészt valóságosan megtapasztalta Jézus az emberlétet. Megtapasztalta Kapernaum pokolra szállását is. Átélté az egész emberiség pokolra szállását.

A Gecsemáné-kertben már elkezdődik a legbeszédesebb, legsokatmondóbb történet, ami elének tárja a pokol lényegét. A pokoljárás csúcspontja - vagy ha úgy tetszik - mélye pedig a kereszten egy kiáltásban összepontosul: „*Én Istenem, Én Istenem, miért hagytál el engem?*” A történelem során felhalmozódott már néhány híres mondat. De ebben a kereszten elhangzó jajkiáltásban benne van minden tragédia, a legmélyebb magány, a legnagyobb sötétség, a lehangosabb sírás, a legmegrázóbb fogcsikorgatás.

A textusban Jézus törvénykezik. Látszólag. Igazi jajprédikátorrá válik. Azzal a nagyon lényeges különbséggel, hogy a borzalmakat, amiket másnak jövendől, önmagára vállalja. Minden jövendőt jajszó bekövetkezik, de a saját fejére hullnak azok vissza.

Aki a keresztre tekintett akkor, vagy akár ma megéri a kereszttel jelentőségét, egészen biztos, hogy tudja, mi a pokol. A legbeszédesebb illusztráció volt. Nem fortyogó üst, nem fullasztó füst, hanem elhagyatottság. A legmélyebb magány, a szenvedő arc, a felszakadó jajkiáltás. Ez mind Kapernaum része lett volna. Ez lett volna minden ember sorsa. Isten tökéletes törvényéből fakadó megkerülhetetlen következmény. Bűnből eredő büntetés. Összefoglalva: „...*A pokolig fogsz alászállni!*”

Jonathan Edwards szavai találóak, és megfelelnek a valóságnak. Főleg akkor, ha ezeket Krisztusra alkalmazzuk. Egytől-egyig megállják a helyüket. Valóban így látta Őt az Atya ott és akkor. Pokoli állapotban volt.

Most reflexből belőlem az következne, hogy elmondjam: mivel Jézust elhagyta az Atya, ezért minket nem hagy el sosem. És ez valóban így is van. De érezhetjük úgy időről-időre, mintha elhagyott volna. És akkor, a mi pokoljárásunkkor ez a teológiai következtetés nem sokat segít. Hiszen az elhagyatottság érzése valóságos. Mintha poklot járnánk, és pokoljárásunk csúcspontján, vagy ha úgy tetszik, mélyén feltesszük a kérdést: *Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engem?* Nem szenvedünk

olyan mértékben, mint Jézus, de időnként szenvedünk. Nem kell összehasonlítanunk szenvedésünket az övével. A miénk is valóságos, és ő megérti, hiszen tapasztalta. Létünk a szívéig hatolt, és ő felszabadít bennünket a kiáltásra. S ha szenvedésünkben kiáltunk, nem vagyunk egyedül. Ott visszhangzik valahol az ő kiáltása is. Kitaposott ösvényre találunk a szenvedésben. Mintha együtt sóhajtánánk fel fájdalomunkban, ezáltal bizonyos értelemben megszűnik a magány.

Olyan Ő, mint az a titokzatos valaki Dániel könyvében. A hétszeresre fűtött tüzes kemencébe három júdai férfit vetettek, mert nem voltak hajlandók hódolni az aranyszobor előtt. Akkor azonban az a bizonyos, titokzatos valaki, aki olyannak látszott, mint valami isten, melléjük lépett. Nem esett bajuk, de az a valaki nem is oltotta el a tüzet. Nem is rúgta ki az ajtót. Csak járkált, lépdelt a lángokban.

Nem mellénk lép és kiment, hanem mellénk lép és kiált. Melléd áll pokoljárásodban a jelenben úgy, hogy a végső tüztől, a végső kárhozattól megszabadít. Erre biztosíték az ő feltámadása, felemeltetése.

Alászállás nélkül nincsen feltámadás.

Alászállt a poklokra, hogy neveket írjon fel a mennyben. A tiédet, az enyémet. És ki tudja? Talán Kapernaumét is.